

Maciej Białecki

Stowarzyszenie Pamięci Powstania Warszawskiego 1944

Dr Henryk Bielecki (1917–1980) – uczestnik bitwy o Narwik i Powstania Warszawskiego

Słowa kluczowe

Henryk Bielecki, Samodzielna Brygada Strzelców Podhalańskich, bitwa o Narwik, Stalag IX C w Bad Sulza, Stalag 325 w Rawie Ruskiej, Powstanie Warszawskie

Streszczenie

Henryk Bielecki (1917–1980) jako student farmacji po polskiej wojnie obronnej 1939 roku przedostał się przez Rumunię do Francji, gdzie wstąpił do armii polskiej tworzonej przez generała Władysława Sikorskiego. W szeregach Samodzielnej Brygady Strzelców Podhalańskich wziął udział w bitwie o Narwik i w ostatnich dniach wojny francusko-niemieckiej. Był więźniem obozów jenieckich Frontstalag 100 w Béthune, Stalag IX A w Ziegenhain, Stalag IX C w Bad Sulza, Stalag 325 w Rawie Ruskiej i Stalag 369 w Kobierzynie, członkiem francuskiego obozowego Ruchu Oporu. Po ucieczce z obozu przedostał się do Warszawy i wziął udział w Powstaniu Warszawskim. Po wojnie pracował jako farmaceuta w aptekach, Wojsku Polskim, przemyśle i instytucjach naukowych. Zajmował się historią wojskowości.

W Powstaniu Warszawskim brało udział tylko kilku uczestników bitwy o Narwik. Najbardziej znani to major Bolesław Kontrym ps. „Żmudzin” (1898–1953)¹ i podpułkownik Felicjan Majorkiewicz ps. „Iron” (1904–1975)². Obaj byli cichociemnymi i po kampanii

¹ Muzeum Powstania Warszawskiego, <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/boleslaw-kontrym,825.html> [dostęp: 16.05.2024].

² Muzeum Powstania Warszawskiego, <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/felicjan-majorkiewicz,29137.html> [dostęp: 16.05.2024].

norweskiej zostali zrzućeni na tereny okupowanej Polski jako spadochroniarze. Prawdopodobnie jedynym, który, by wziąć udział w Powstaniu, dotarł do Warszawy drogą lądową, był Henryk Bielecki.

Henryk Florian Bielecki urodził się 20 maja 1917 roku we Lwowie, jako syn nauczyciela szkoły powszechnej Floriana (1887–1918) i Heleny z domu Chrzanowskiej (1899–1939). Nie miał rodzeństwa. W latach 1923–1927 uczęszczał do czteroklasowej szkoły powszechnej w Poznaniu, a w latach 1927–1935 do ośmioklasowego gimnazjum ogólnokształcącego we Lwowie. Jako półsierota był wtedy pod opieką Towarzystwa Szkoły Ludowej i mieszkał w bursie. Po maturze nie dostał się, z powodu braku miejsc, na medycynę. Zaczął studia na Oddziale Farmaceutycznym Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie. W latach 1936–1939 zaliczył trzy lata studiów. Żył z korepetycji.

W 1939 roku, po wybuchu wojny niezwłocznie zgłosił się do uzupełnień, ale nie został przyjęty do wojska jako „niedostatecznie wyszkolony bojowo”. Mobilizacja we Lwowie obejmowała wtedy tylko żołnierzy rezerwy. W październiku 1939 roku z falą uchodźców znalazł się w obozie internowania w Rumunii, z którego uciekł. To była jego pierwsza ucieczka podczas tej wojny.

Dotarł do polskiej ambasady w Bukareszcie, gdzie zgłosił się jako ochotnik do armii, którą we Francji tworzył generał Władysław Sikorski. Otrzymał paszport z wizami: rumuńską, jugosłowiańską i francuską oraz bilet kolejowy do Splitu, gdzie pod koniec grudnia został wraz z grupą 200 takich jak on osób zaokrętowany na grecki statek „Pireus” i popłynął do Francji.

W dniu 1 stycznia 1940 roku wylądowali w Marsylii. Przewieziono ich do obozu w Carpiagne, gdzie przeszli pierwsze formalności, m.in. przegląd lekarski. Po 600 km podróży umieszczono ich w nieczynnej hali fabrycznej w Bressuire (departament Deux-Sèvres). W obozie w niedalekim Parthenay otrzymali wreszcie mundury. 15 stycznia Bielecki w szeregach 2 pułku piechoty został wysłany na ćwiczenia w rejon Guer (departament Morbihan), do wioski Gourget. Większość w jego oddziale stanowili synowie polskich emigrantów – górników z Nord i Pas-de-Calais. 10 lutego, jako strzelec z cenzusem (nr legitymacji P-483), znalazł się w polskim obozie wojskowym w Coëtquidan (zwanym przez naszych żołnierzy Koczokodanem), również w pobliżu Guer. Został obserwatorem dowódcy plutonu w składzie 12 drużyny 4 plutonu 3 kompanii 4 batalionu 2 półbrygady Samodzielnej Brygady

Strzelców Podhalańskich, dowodzonej przez generała brygady Zygmunta Szyszko-Bohusza. Charakterystyczne umundurowanie Strzelców Podhalańskich nawiązywało do przedwojennego 1 Pułku Strzelców Podhalańskich i wykorzystywało zapasy mundurowe francuskich strzelców alpejskich, jednak w peleryny, pod którymi można było nosić ubrania futrzane, Strzelcy zostali zaopatrzeni przede wszystkim dlatego, że mieli wejść w skład francuskiego korpusu ekspedycyjnego do Finlandii, prowadzącej wówczas wojnę ze Związkiem Sowieckim. Do ekspedycji nie doszło, ale dzięki temu tradycja peleryn w jednostce podhalańskiej przetrwała do dziś, choć w późniejszych walkach okazały się one niezbyt praktyczne³. Brygada była jednostką elitarną, w dniu wymarszu liczyła 4 778 żołnierzy, czyli około 5% ówczesnego stanu osobowego armii polskiej we Francji.

Dwa tygodnie po niemieckiej inwazji na Norwegię, 23 kwietnia brygada została zaokrętowana w Breście. Bielecki znalazł się na statku „Mexique”, który wraz z całym konwojem wyruszył na północ. W szkockim porcie Greenock z pokładu „Mexique” obserwował z bliska tragedię niszczyciela X-91 „Maillé Brézé”, który po eksplozji stanął w płomieniach i poszedł na dno z częścią załogi. Incydent wzbudził obawy co do aktywności Niemców na tym terenie, dziś wiadomo, że był wynikiem przypadkowego uruchomienia torpedy na niszczycielu⁴.

1 maja, po pięciu dniach postoju w Greenock, konwój 10 statków wiozących m.in. żołnierzy Brygady Strzelców Podhalańskich, eskortowanych przez 12 niszczycieli, wyruszył w stronę Norwegii. 8 maja „Mexique” wysadził polskich żołnierzy w Salangen, 50 km na północ od Narwiku, w sąsiednim fiordzie. Kutry rybackie rozwiozły ich wzdłuż brzegu Sagfjord, w stronę Narwiku. Początkowo 4 batalion, w którym służył Nowicki, pełnił służbę patrolową, wyłapując niemieckich dywersantów. Jego głównym zadaniem było niedopuszczenie do niemieckiego desantu powietrznego.

W dniu 20 maja 4 batalion został przerzucony na półwysep Ankenes, od południa tworzący zatokę Beisfjord, nad którą od północnej

---

³ F. Majorkiewicz, *Narwik. Dzieje Samodzielnej Brygady Strzelców Podhalańskich*, Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej, Warszawa 1957, s. 14.

⁴ *French destroyer Maillé Brézé (1933)*, [https://military-history.fandom.com/wiki/French_destroyer_Maillé_Bréz%C3%A9_\(1933\)](https://military-history.fandom.com/wiki/French_destroyer_Maillé_Bréz%C3%A9_(1933)) [dostęp: 16.05.2024].

strony znajduje się Narwik. Półwysep wypełnia płaskowyż o wysokości 300–700 m, nad którym dominuje stromy masyw górski o wysokości dochodzącej do 1 575 m (w odległości 3,5 km od linii poziomu morza!). 4 batalion stanowić miał odwód 2 batalionu, który walczył tu już od 16 maja. Przeciwnikami strzelców podhalańskich byli spadochroniarze pułku strzelców górskich Gebirgsjäger-Regiment 139, wspierani przez marynarzy zatopionych okrętów Kriegsmarine. Polacy, a wśród nich Bielecki dźwigający po stromiznach zapas amunicji do ręcznego karabinu maszynowego, zepchnęli oddział Niemców do zatoki i zmusili do przeprawy.

Bezpośredni atak aliantów na Narwik rozpoczął się w nocy z 27 na 28 maja. 3 kompania 4 batalionu, w której służył Nowicki, została odwodem dowódcy 1 półbrygady i wzięła udział w natarciu na wzgórze 295, które przechodziło z rąk do rąk. Po kilkunastu godzinach walki 29 maja o godzinie 2.00 wzgórze zostało przez 3 kompanię zdobyte i wkrótce półwysep Ankenes był wolny od Niemców. Polacy wkroczyli do miejscowości Ankenes. Przez wody zatoki Beisfjord Nowicki mógł z odległości niecałego kilometra obserwować, jak nabrzeże portowe Narwiku zajmują oddziały norweskie i Legii Cudzoziemskiej.

Mimo zwycięstwa alianci 2 czerwca przerwali kampanię norweską z powodu kłopotów we Francji (gdzie właśnie kończyła się ewakuacja Dunkierki) i rozpoczęli ewakuację. Polskie oddziały opuściły Norwegię jako ostatnie (kompania Bieleckiego 5 czerwca), osłaniając odwrót korpusu ekspedycyjnego. Bielecki na pokładzie statku „Georgie” dotarł do Brestu 14 czerwca – w dniu, w którym Niemcy wkroczyli do Paryża.

Polskich żołnierzy, entuzjastycznie powitanych przez ludność, przewieziono koleją do Dol-de-Bretagne, gdzie sytuacja była zupełnie inna: uciekające w panice francuskie oddziały, miejscowi merowie żądający zaniechania walki i wszechogarniający chaos. Podhalańczycy, pozbawieni większości wyposażenia, które zostało wyładowane w walijskim porcie Barry, nie mieli szans na walkę z przeważającymi siłami niemieckimi. 18 czerwca w lesie Combourg Brygada Strzelców Podhalańskich została rozbita i rozproszona. Oddział Bieleckiego został rozwiązany 24 czerwca, co zostało przypieczętowane rozkazem generała Bohusza z 26 czerwca.

Część brygady zdołała wrócić do Brestu bądź innych portów i ewakuować się do Anglii. Bielecki przebił się do portu Saint-Nazaire,

skąd bezskutecznie próbował dostać się na jakiś statek. Przewędrował następnie przez okupowane tereny ponad 500 km na północny wschód, by ukryć się u rodziny Józefa Daniela w Carvin (departament Pas-de-Calais)⁵. Z tych okolic pochodziła większość jego towarzyszy broni w brygadzie i do rodziny jednego z nich miał zapewne kontakt. Może zresztą wędrował razem z nim, a może miał dostarczyć pamiątki po poległym koledze? Nie wiadomo.

W dniu 8 sierpnia 1940 roku został zatrzymany przez niemiecką żandarmerię. Trafił do obozu jenieckiego Frontstalag 100 w Béthune (departament Pas-de-Calais), otrzymując numer 7028. Przebywał w nim do 15 sierpnia, po czym został wywieziony do Rzeszy. 20 sierpnia znalazł się w Stalagu IX A w Ziegenhain, z którego w grudniu 1940 roku przeniesiono go do Stalagu IX C w Bad Sulza. Był to obóz dla alianckich jeńców wojennych – gdy zjawił się tam Bielecki, przebywali w nim Polacy z 1939 roku, Belgowie, Francuzi, Brytyjczycy i Jugosłowianie. Jeńców zmuszano do pracy w okolicznych Arbeitskommando, m.in. w kamieniołomie. Bielecki nadal trzymał się Francuzów i prawdopodobnie już w Bad Sulza zaangażował się we francuski obozowy Ruch Oporu. Za udział w La Résistance otrzymał kilka odznaczeń, o czym dalej. W Stalagu IX C przebywał do 1942 roku.

W kwietniu 1942 roku Niemcy utworzyli w Rawie Ruskiej koło Lwowa, na bazie obozu dla jeńców sowieckich, obóz karny Stalag 325 dla uczestników francuskiego i belgijskiego ruchu oporu, w tym także dla sprawiających kłopoty jeńców Stalagu IX C. Wśród nich był starszy sierżant Louis Deray, który miał znaleźć się w pierwszej grupie więźniów przenoszonych do Stalagu 325. Bielecki i Deray zamienili się tożsamościami. Dla Francuza wyjazd do Rawy Ruskiej brzmiał zapewne jak „na białe niedźwiedzie”, dla Polaka – oznaczał szansę na powrót do kraju. Mimo znajomości francuskiego, Bieleckiemu na pewno łatwiej było uciekać z obozu na terenie Polski. Francuz został więc w Bad Sulza, a Polak dał się wywieźć do Polski. W istocie Bielecki uratował Derayowi życie, gdyż Stalag 325, mający sadystycznego komendanta, wkrótce stał się nieformalnym obozem zagłady⁶.

---

⁵ H. Bielecki, *Szlakiem wojennym przez fiordy Narwiku*, „Farmacja Polska” 1964, nr 21–22, s. 864–866.

⁶ *Ceux de Rawa Ruska. Site officiel de l'Union Nationale*, <https://rawa-ruska-union-nationale.fr/> [dostęp: 16.05.2024].

Bielecki znalazł się w Rawie Ruskiej 13 kwietnia 1942 roku i już w lipcu podjął próbę ucieczki. To była jego druga ucieczka od początku wojny. Przylapany, został przeniesiony do Stalagu 369 w Kobierzynie (w granicach Krakowa). Był to obóz dla szeregowców i podoficerów armii francuskiej, belgijskiej i holenderskiej, którzy w związku z postanowieniami konwencji genewskiej nie byli zmuszani do pracy⁷. W Kobierzynie ucieczki były na porządku dziennym. Zbiegów karano aresztem w więzieniu przy ul. Montelupich. Bielecki zaliczył wówczas pobyt w tym więzieniu – niewykluczone, że jako karę za nieudaną próbę (jeszcze jednej) ucieczki. W dniu 31 lipca 1942 roku uciekł skutecznie. To była trzecia ucieczka.

Po krótkim pobycie w Poroninie dotarł do Warszawy. Przez kilka dni ukrywał się u Jerzego Sikorskiego ps. „Lis”, żołnierza AK z Pruszkowa, którego znał sprzed wojny z Lwowa⁸, po czym wynajął pokój jako sublokator w mieszkaniu przy ul. Żelaznej 39 w Warszawie. Pracował dorywczo, zanim znalazł pracę jako ekspedient sklepowy w firmie Buczkowski przy ul. Kruczej. Ten stan trwał do końca lipca 1944 roku.

O udziale Bieleckiego w Powstaniu Warszawskim wiadomo niewiele. W nekrologu rodzina podała: „były żołnierz kampanii wrześniowej, uczestnik walk pod Narwikiem i Powstania Warszawskiego”⁹. Pierwsze stwierdzenie jest, jak już wiemy, mocno na wyrost, drugie odpowiada prawdzie. W tamtym czasie przyznawanie się do kampanii wrześniowej i Narwiku nie było kontrowersyjne, podchorążym Brygady Strzelców Podhalańskich był nawet Przewodniczący Rady Państwa PRL i członek Komitetu Centralnego PZPR prof. Henryk Jabłoński. Przyznanie się natomiast do uczestnictwa w Powstaniu Warszawskim, choć po 1956 roku nie przysparzało już kłopotów, nadal wymagało odwagi – robiono to częstokroć właśnie dopiero po śmierci, w nekrologu. Sam Bielecki w 1969 roku w deklaracji członkowskiej ZBoWiD napisał: „w powstaniu brałem udział jako osoba

---

⁷ T. Owoc, *Obóz jeniecki w Krakau (Krakowie) 1941–1944*, „Łambinowicki Rocznik Muzealny” 2016, t. 39, s. 45–53.

⁸ Oświadczenie świadka Jerzego Sikorskiego, Archiwum Zakładowe Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, nr ewidencyjny W7538036; Z. Zaborski, W. Wrotniak, J. Cierliński, Z. Łosiewicz-Chmururowa, *Trwaliśmy przy tobie, Warszawo. Historia konspiracji i walki VI Rejonu „Helenów” Pruszków–Piastów–Ursus–Sękocin*, Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. Henryka Sienkiewicza, Pruszków 2011, s. 220.

⁹ Nekrolog, „Życie Warszawy” 1980, nr 144, s. 9.

cywilna”¹⁰. A przecież w 1944 roku był już doświadczonym w boju żołnierzem, z cenzusem.

W bazie ewidencyjnej Muzeum Powstania Warszawskiego figuruje starszy strzelec Henryk Bielecki ps. „Morski” z plutonu saperów zgrupowania AK „Żaglowiec”, lecz nie ma o nim żadnych więcej informacji¹¹. Autor dotarł, dzięki uprzejmości Tomasza Michałowskiego ze Stowarzyszenia Żołnierzy Armii Krajowej Żywiciel i Miłośników Ich Tradycji, do jednego z ostatnich żołnierzy zgrupowania „Żaglowiec” Wojciecha Jursza ps. „Kurek”, jednak nie rozpoznał on Bieleckiego na zdjęciu, nie pamiętał też takiego nazwiska z Powstania¹².

Sytuację komplikują kilkukrotne zmiany nazwiska naszego bohatera. Zgodnie ze świadectwem urodzenia wydanym przez parafię św. Andrzeja Apostoła we Lwowie urodził się jako Henryk Blitz¹³. Nie wiemy, od kiedy używał nazwiska Bielecki. W Samodzielnej Brygadzie Strzelców Podhalańskich występował jeszcze jako Blitz – wynika to m.in. z zaświadczenia wydanego w 1960 roku przez prof. Henryka Jabłońskiego¹⁴. W archiwach Ministerstwa Obrony Francji figuruje jako Blitz-Bielecki¹⁵, lecz może to być spowodowane powojennymi kontaktami francuskich instytucji z Bieleckim. Po ucieczce z niemieckiego obozu używał nazwiska Antoni Mazurek¹⁶. Przypomnijmy też, że w 1942 roku w obozie podawał się za Louisa Deraya. Dopiero w 1948 roku urząd wojewódzki w Krakowie wydał decyzję o zmianie nazwiska rodowego z Blitz na Bielecki¹⁷. Podstawą

---

¹⁰ Deklaracja członkowska Związku Bojowników o Wolność i Demokrację, Archiwum Zakładowe Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, nr ewidencyjny W7538036.

¹¹ Muzeum Powstania Warszawskiego, <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/henryk-bielecki,3008.html> [dostęp: 16.05.2024].

¹² Korespondencja elektroniczna autora z Tomaszem Michałowskim, 22 lutego 2024.

¹³ Świadectwo urodzenia wydane na podstawie ksiąg metrycznych, uwierzytelniony odpis z 1948, Centralne Archiwum Wojskowe, TAP nr 2510/2010.

¹⁴ Archiwum Zakładowe Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, nr ewidencyjny W7538036.

¹⁵ Archiwum Zakładowe Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, nr ewidencyjny W7538036.

¹⁶ T. Kikta, W. Markowski, *Dr Henryk Bielecki*, „Farmacja Polska” 1980, nr 11, s. 693–694.

¹⁷ Akt zmiany nazwiska z 30 stycznia 1948 wydany przez Urząd Wojewódzki Krakowski Wydział Administracji, uwierzytelniony odpis z 1949, Centralne Archiwum Wojskowe, TAP nr 2510/2010.

prawną decyzji był art. 3 ust. 2 pkt. 5 dekretu z dnia 10 listopada 1945 roku o zmianie i ustalaniu imion i nazwisk stanowiący, że powodem zmiany może być fakt, iż wnioskodawca „nosi nazwisko o brzmieniu niepolskim”¹⁸. Jaka jednak mogła być motywacja Bieleckiego takiej zmiany w 1948 roku? Najprawdopodobniej usankcjonowanie stanu faktycznego, tj. używania polsko brzmiącego nazwiska od czasu okupacji. Dodajmy, że w bazie ewidencyjnej Muzeum Powstania Warszawskiego nie ma nazwisk Henryk Blitz i Antoni Mazurek.

Po Powstaniu Warszawskim Bielecki trafił do obozu przejściowego Duląg 121 w Pruszkowie. Przebywał w nim niemal do końca – być może korzystano z jego kwalifikacji farmaceuty. Uciekł z Dulagu 15 stycznia 1945 roku. To była jego czwarta i ostatnia ucieczka.

Wyjechał na południe Polski. We wrześniu 1945 roku wstąpił na Uniwersytet Jagielloński, 15 grudnia 1946 roku ukończył studia na Oddziale Farmaceutycznym UJ i 4 marca 1947 roku otrzymał dyplom magistra farmacji. Od marca 1947 roku do września 1948 roku odbywał praktykę w aptece w Poroninie (zapewne znanej mu z 1942 roku), potem pracował w aptekach w Makowie Podhalańskim (październik 1948–maj 1949) i w Częstochowie (czerwiec–10 września 1949).

W dniu 4 września 1949 roku został powołany do zasadniczej służby wojskowej. Przeszedł XIII Kurs Przeszkolenia Oficerów Rezerwy Służby Zdrowia przy Centrum Wyszkożenia Sanitarnego w Łodzi (10 września–5 grudnia 1949) i 18 listopada 1949 roku złożył przysięgę. Od 15 grudnia 1949 do 15 lipca 1950 roku był pomocnikiem kierownika Składu Środków Chemiczno-Farmaceutycznych w Okręgowej Składnicy Sanitarnej nr 2 w Koszalinie (Jednostka Wojskowa 1243), a od 17 lipca 1950 do 23 grudnia 1953 roku kierownikiem Składu Środków Chemiczno-Farmaceutycznych w Okręgowej Składnicy Sanitarnej nr 1 (od 1952 nr 4) w Warszawie (JW 3790). Mimo iż 15 czerwca 1950 roku minister obrony narodowej powołał go z zasadniczej służby wojskowej do zawodowej, w grudniu 1953 roku Bielecki zakończył karierę kierownika i znalazł się w dyspozycji Departamentu Kadr MON.

Od początku służby w „ludowym” Wojsku Polskim nie ukrywał swojej przeszłości w Brygadzie Strzelców Podhalańskich, jednak dopiero w tym czasie zaczęło to komuś przeszkadzać. W opinii z 14 grudnia 1953 roku napisano o nim: „Mimo tego, że jest zdolnym farmaceutą, jednak

---

¹⁸ „Dziennik Ustaw” 1945, nr 56, poz. 310.

dla Ludowego Wojska Polskiego większych korzyści nie przedstawia. Był pom. [pomocnikiem – MB] oficera personalnego w Dyw. im. Gen. MACZKA [tak w oryginale – MB]. Poza tym posiada zastrzeżenia na tle politycznym. Bez perspektyw¹⁹. Być może ta pomyłka w aktach zaważyła na jego losie. Jak wspomniano wyżej, dzięki przeszłości kombatanckiej prof. Henryka Jabłońskiego udział w bitwie o Narwik nie był obciążeniem w oczach komunistycznych politruków. Całkiem inaczej było z 1 Dywizją Pancerną, dowodzoną podczas wojny przez generała Stanisława Maczka: oficer sztabowy generała Maczka podpułkownik Kajetan Czarkowski-Golejewski był w tym czasie nawet kierownikiem Biura Studiów i Analiz w Rozgłośni Polskiej Radia Wolna Europa. Z dniem 12 kwietnia 1954 roku Bielecki został przeniesiony do rezerwy.

Kolejne lata spędził w Grodziskich Zakładach Farmaceutycznych „Polfa” jako mistrz zmianowy przy produkcji sulfamidów (20 kwietnia–30 listopada 1954), starszy inżynier ds. bhp (1 grudnia 1954–31 sierpnia 1959) i starszy inżynier technolog (1 września 1959–31 sierpnia 1962). Mieszkał jednak wciąż w lokalu należącym do wojskowego zasobu mieszkaniowego przy ul. gen. Zajączka 1/5 i zapewne chcąc ten stan utrzymać, złożył 12 września 1962 roku raport o ponowne przyjęcie go do zawodowej służby wojskowej. Deklarował, że chciałby pracować w wojskowym przedstawicielstwie odbioru preparatów farmaceutycznych lub w Wojskowym Instytucie Sanitarно-Epidemiologicznym. Raport został odrzucony, powodem był brak miejsc w tych instytucjach i wiek Bieleckiego.

Pracował potem jako ekonomista farmaceutyczny ds. współpracy naukowo-technicznej z zagranicą w Instytucie Farmaceutycznym przy ul. Rydygiera 8 (1 września 1962–31 grudnia 1964) oraz jako starszy ekonomista ds. współpracy naukowo-technicznej z zagranicą i starszy inżynier ds. bhp i ppoż (od 1 marca 1967) w dziale planowania prac badawczych Instytutu Antybiotyków przy ul. Starościńskiej 5 w Warszawie (1 stycznia 1965–31 stycznia 1970). Dostał już wtedy mieszkanie przy ul. Dobrej 18/20. Od 1 lutego 1970 roku do przejścia na wcześniejszą emeryturę w 1978 roku pracował jako specjalista w Pracowni Naukowej Informacji i Dokumentacji Centralnego Instytutu Ochrony Pracy²⁰.

---

¹⁹ Centralne Archiwum Wojskowe, TAP nr 2510/2010.

²⁰ Archiwum Centralnego Instytutu Ochrony Pracy.

Pasją Bieleckiego była historia wojskowości, farmacji i medycyny. Poświęcał temu cały wolny czas po pracy. Jest autorem 12 publikacji naukowych z tej dziedziny oraz monografii *Udział pracowników służby zdrowia na frontach drugiej wojny światowej* (1969), która zdobyła II nagrodę w konkursie Komisji Historycznej Zarządu Głównego Związku Zawodowego Pracowników Służby Zdrowia. W dniu 10 października 1978 roku obronił w Wojskowej Akademii Medycznej w Łodzi pracę doktorską (niewydaną drukiem) *Struktura organizacji i zaopatrzenia Wojska Polskiego w bitwie nad Bzurą we wrześniu 1939 roku* i otrzymał stopień doktora nauk wojskowych. Możemy sobie wyobrazić, ile wysiłku go to – w wieku ponad 60 lat – kosztowało: te podróże z miejsca stałej pracy, niezwiązanej z jego zainteresowaniami naukowymi, z Warszawy do uczelni w Łodzi, zapewne również do bibliotek w innych ośrodkach akademickich.

Był też bardzo aktywny społecznie: był członkiem Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego (od 1948) i jego Sekcji Historycznej, Polskiego Towarzystwa Historii Medycyny (od 1966), Związku Bojowników o Wolność i Demokrację (od 1969), a także członkiem honorowym Union Nationale des Déportés de Rawa Ruska. Był też członkiem Związku Zawodowego Chemików (1954–1970), Związku Zawodowego Pracowników Służby Zdrowia (od 1954) i Związku Zawodowego Pracowników Państwowych i Społecznych (od 1970). Całe życie był bezpartyjny.

Odnznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski²¹ i Złotym Krzyżem Zasługi oraz odznaczeniami francuskimi: Médaille Jaurès (1947), Croix du Combattant (1967), Médaille Commémorative de Rawa-Ruska (1968) i Médaille de la Résistance (1973). W dniu 10 grudnia 1949 roku otrzymał stopień porucznika, 25 kwietnia 1952 roku awans na kapitana, a 13 kwietnia 1979 roku na majora. Ten ostatni zawdzięczał swojej pasji naukowej.

W dniu 20 sierpnia 1953 roku ożenił się z Zofią Teodozją Winkler urodzoną 9 maja 1925 roku w Warszawie, która po uzyskaniu dyplomu w 1949 roku pracowała jako szkolny lekarz stomatolog w Warszawie²². Nie mieli dzieci. Zmarł 14 czerwca 1980 roku. Spoczywa na Cmentarzu Wolskim.

Maciej Białecki

---

²¹ T. Kikta, W. Markowski, op. cit.

²² Z. Woźniewski, *Polski almanach medyczny na rok 1956*, PZWL, Warszawa 1957, s. 559.

Bibliografia

Źródła archiwalne

- Archiwum Centralnego Instytutu Ochrony Pracy.
Archiwum Zakładowe Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, nr ewidencyjny W7538036.
Centralne Archiwum Wojskowe, TAP nr 2510/2010.

Źródła drukowane

- „Dziennik Ustaw” 1945, nr 56, poz. 310.
Bielecki Henryk, *Szlakiem wojennym przez fiordy Narwiku*, „Farmacja Polska” 1964, nr 21–22, s. 864–866.
Kikta Teodor, Markowski Władysław, *Dr Henryk Bielecki*, „Farmacja Polska” 1980, nr 11, s. 693–694.
Nekrologi, „Życie Warszawy” 1980, nr 144, s. 9; nr 149, s. 12.

Opracowania

- Majorkiewicz Felicjan, *Narwik. Dzieje Samodzielnej Brygady Strzelców Podhalańskich*, Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej, Warszawa 1957.
Meysztowicz Jan, *Polacy w bitwie o Narwik 1940*, Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej, Warszawa 1968.
Owoc Tomasz, *Obóz jeniecki w Krakau (Krakowie) 1941–1944*, „Łambinowski Rocznik Muzealny” 2016, t. 39, s. 45–53.
Zaborski Zdzisław, Wrotniak Władysław, Cierliński Jan, Łosiewicz-Chmurowa Zofia, *Trwaliśmy przy tobie, Warszawo. Historia konspiracji i walki VI Rejonu „Helenów” Pruszków–Piastów–Ursus–Sękocin*, Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. Henryka Sienkiewicza, Pruszków 2011.
Woźniewski Zbigniew, *Polski almanach medyczny na rok 1956*, PZWL, Warszawa 1957.

Netografia

- Ceux de Rawa Ruska. Site officiel de l'Union Nationale*, <https://rawa-ruska-union-nationale.fr/> [dostęp: 16.05.2024].
French destroyer Maillé Brézé (1933), [https://military-history.fandom.com/wiki/French_destroyer_Maillé_Bréz%C3%A9_\(1933\)](https://military-history.fandom.com/wiki/French_destroyer_Maillé_Bréz%C3%A9_(1933)) [dostęp: 16.05.2024].
Muzeum Powstania Warszawskiego, <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/boleslaw-kontrym,825.html> [dostęp: 16.05.2024].
Muzeum Powstania Warszawskiego, <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/felicjan-majorkiewicz,29137.html> [dostęp: 16.05.2024].
Muzeum Powstania Warszawskiego, <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/henryk-bielecki,3008.html> [dostęp: 16.05.2024].

BIOGRAMS OF WARSAW INSURGENTS

Dr. Henryk Bielecki (1917–1980) – Participant in the Battle of Narvik and the Warsaw Uprising

Keywords

Henryk Bielecki, Polish Independent Highland Brigade, Battle of Narvik, Stalag IX C in Bad Sulza, Stalag 325 in Rawa Ruska, Warsaw Uprising

Abstract

Henryk Bielecki (1917–1980), as a pharmacy student after the Polish defence war of 1939, made his way through Romania to France, where he joined the Polish army formed by General Władysław Sikorski. In the ranks of the Polish Independent Highland Brigade, he took part in the Battle of Narvik and the last days of the Franco-German War. He was a prisoner of the POW camps Frontstalag 100 in Béthune, Stalag IX A in Ziegenhain, Stalag IX C in Bad Sulza, Stalag 325 in Rawa Ruska and Stalag 369 in Kobierzyn, and a member of the French Camp Resistance. After escaping from the camp, he made his way to Warsaw and took part in the Warsaw Uprising. After the war, he worked as a pharmacist in pharmacies, the Polish Army, industry and scientific institutions. He was involved in military history.

BIOGRAMME DER WARSCHAUER AUFSTÄNDISCHEN

Dr. Henryk Bielecki (1917–1980) – Teilnehmer der Schlacht um Narvik und des Warschauer Aufstands

Schlüsselwörter

Henryk Bielecki, Selbstständige Podhale-Schützen-Brigade, Schlacht um Narvik, Stalag IX C in Bad Sulza, Stalag 325 in Rawa Ruska, Warschauer Aufstand

Zusammenfassung

Henryk Bielecki (1917–1980) gelangte als Pharmaziestudent nach dem polnischen Verteidigungskrieg 1939 über Rumänien nach Frankreich, wo er sich der von General Władysław Sikorski gebildeten polnischen Armee anschloss. In den Reihen der Selbstständigen Podhale-Schützen-Brigade nahm er an der Schlacht um Narvik und an den letzten Tagen am Deutsch-Französischen Krieg teil. Er war Gefangener der Kriegsgefangenenlager Frontstalag 100 in Béthune, Stalag IX A in Ziegenhain, Stalag IX C in

Bad Sulza, Stalag 325 in Rawa Ruska und Stalag 369 in Kobierzyn und Mitglied des französischen Widerstandslagers. Nach seiner Flucht aus dem Lager gelangte er nach Warschau und beteiligte sich am Warschauer Aufstand. Nach dem Krieg arbeitete er als Pharmazeut in Apotheken, bei der polnischen Armee, in der Industrie und in wissenschaftlichen Institutionen. Er beschäftigte sich mit Militärgeschichte.

БИОГРАММЫ ВАРШАВСКИХ ПОВСТАНЦЕВ

Доктор Генрик Белецкий (1917–1980) – участник битвы за Нарвик и Варшавского восстания

Ключевые слова

Генрик Белецкий, Отдельная бригада подгальских стрелков, битва за Нарвик, Шталаг IX С в Бад-Зульца, Шталаг 325 в Раве-Русской, Варшавское восстание

Резюме

Генрик Белецкий (1917–1980), студент фармацевтического факультета, после вторжения Германии в Польшу в 1939 году пробрался через Румынию во Францию, где вступил в ряды к польской армии, формировавшейся под командованием генерала Владислава Сикорского. В составе Отдельной бригады подгальских стрелков он принял участие в битве за Нарвик, а также стал очевидцем последних дней франко-германской войны. Затем он был узником лагерей для военнопленных Фронтшталаг 100 в Бетюне, Шталаг IX А в Цигенхайне, Шталаг IX С в Бад-Зульца, Шталаг 325 в Раве-Русской и Шталаг 369 в Кобежине, а также участником лагерного французского Сопrotивления. Совершив побега из лагеря он добрался до Варшавы и принял участие в Варшавском восстании. После войны Белецкий работал фармацевтом в аптеках, польской армии, на заводах и в научных учреждениях. Он также занимался военной историей.

Strzelcy Podhalańscy na
półwyspie Ankenes, Archiwum
Państwowe w Przemysłu,
56/877/0/-/1524

Dyplom Médaille
Commémorative
de Rawa-Ruska